

VIETNAM BULLETIN

HOE

VERKOOPT

MEN

ESCALATIE ?

50 ct

tweede jaargang nr. 18, 3 februari 1968

Verschijnt om de 14 dagen
 Redactie: M. van Dullemen
 W. de Graaff
 Tineke Nijenhuis
 Queenie Stevens

Redactie/administratieadres:
 Vietnam Bulletin
 p/a ASVA
 Weesperstraat 51, Amsterdam
 Gironummer 1 28 11 98, tnv Vietnam Bulletin
 Abonnement f 5,- per half jaar, met stilzwijgende
 verlenging. Buitenland f 7,- per half jaar.
 Los nr f 0,50.

DE PSYCHOLOGISCHE GEWENNING AAN OORLOG (Een sociaal-psychologische case-study)

door ISIDORE ZIFERSTEIN, M. D.

Uit het American Journal of Orthopsychiatry, April 1967

In het eerste, diepte-psychologisch getinte deel van zijn artikel vergelijkt de psychiater Ziferstein bepaalde verschijnselen in een zich ontwikkelende democratie met het stadium der adolescentie. Ook in zo'n democratie is er, vooral in tijd van oorlog, een neiging tot regressie naar het kinderstadium waarin men zich geheel aan de ouderfiguren kan overgeven. De burger in een democratie is maar al te zeer geneigd, vooral als de problemen ingewikkeld en de beslissingen ingrijpend zijn, de verantwoordelijkheid over te laten aan de almachtige president en zijn alwetende experts. Nog een ander mechanisme, beschreven door Osgood en Festinger, speelt hierbij een rol: wanneer een zaak meer dan één kant heeft en een gemakkelijke oordeelvorming dus niet mogelijk is, dan neigt men ertoe die aspecten ervan, die de meeste moeilijkheden geven, te verdoezelen, te vergeten enz. Bijvoorbeeld: een beslissing door de regering genomen lijkt in te druisen tegen alle redelijkheid, fatsoen, of tegen vroegere beloften; maar men stelt zich gerust met de veronderstelling dat er wel hoogst geheime gegevens zullen zijn die de beslissing toch rechtvaardigen.

Door van dergelijke tendensen gebruik te maken, zoals bijv. Johnson doet wanneer hij op vaderlijke toon op de regressieve wensen van zijn gehoor speelt, wordt bij de burgers een zelf-censuur in het leven geroepen, zodat kritische geluiden in de kiem gesmoord worden; maar deze onderdrukking van kritiek wordt dan niet meer als ik-vreemd gevoeld. Dergelijke subtiele psychologische methoden maken grove onderdrukking overbodig, onderdrukking die bovendien de regering in moeilijkheden zou kunnen brengen omdat zij slechts gebruikelijk is in tijd van oorlog, maar er in dit geval geen oorlog verklaard is door het Congres. Het spreekt echter vanzelf dat op deze wijze het voor een gezonde democratie noodzakelijke kritisch volgen van het regeringsbeleid door de burgers onmogelijk wordt.

In het tweede deel van het artikel, dat wij hieronder met enkele kleine bekortingen laten volgen, laat Ziferstein meer in bijzonderheden zien hoe de besproken mechanismen gehanteerd worden om de burgers te wennen aan een oorlog op grote schaal waartoe hun volksvertegenwoordiging nooit het besluit heeft genomen. - Over een soortgelijk onderwerp zie men ook het boek over de Credibility Gap van William McGaffin en Erwin Knoll, dat binnenkort in de VS verschijnt, en waaruit een stuk is opgenomen in De Nieuwe Linie van 14 oktober jl., onder de titel Het Witte Huis liegt.

Red. VB.

Het is niet gemakkelijk te bepalen wanneer, hoe, en waarom de inmenging van de Verenigde Staten in Vietnam precies begon. De inmenging begon op een zeer indirecte manier, en schijnbaar zonder voorbedachte rade of opzet. Toen de Fransen in 1946 tegen de Viet Minh oorlog gingen voeren om te proberen hun koloniale bewind in Indochina weer te vestigen, stelden de dollars van de Marshall Hulp de Franse regering in staat francs vrij te maken voor de kosten van die oorlog.

De indirecte inmenging duurde van 1946 tot 1950. Daarna werd zij direct. Deze volgende stap werd in mei 1950 gezet, met de aankondiging dat de Verenigde Staten directe economische hulp en militair materieel zou geven aan de Fransen in Vietnam en aan keizer Bao Dai, die was aangesteld door de Fransen om Vietnam onder hun toezicht te regeren. Deze stap leek toentertijd onbetekenend, slechts een verschuiving van indirecte naar directe hulp, en bovendien logisch, aangezien de Fransen onze NATO-partners waren.

Het sturen van Amerikaanse militaire uitrusting naar Indochina leidde logisch tot een volgende stap: het sturen van Amerikaanse deskundigen om de Fransen te leren hoe ze die uitrusting gebruiken moesten. Dit was nog zo'n noodlottige stap: de eerste keer dat Amerikaans personeel in de zaak werd gemengd. President Eisenhower schreef in zijn memoires: "Het is waar dat sommige senatoren hun bezorgdheid hebben uitgedrukt over inzetten van Amerikaans onderhoudspersoneel in Indochina. Zij vrezen dat dit het begin kan zijn van een toenemende en onverstandige invoer van Amerikaanse troepen in dat gebied. (wat het ook bleek te zijn; I. Z.) De regering verzekert dat tegen een dergelijke ontwikkeling zal worden gewaakt."

In mei 1954, toen de Fransen hun beslissende nederlaag leden in Dien Bien Phoe, waren er 684 Amerikaanse deskundigen: onderhoudspersoneel en adviseurs. De Fransen gingen (in april 1956), maar de Amerikanen bleven, eerst om het leger van Bao Dai op te bouwen, later dat van Diem, en nog later dat van een opeenvolging van militaire junta's die op Diem volgden. Deze Amerikaanse adviseurs bléven niet alleen, maar groeiden ook in aantal, hoewel dat in het begin langzaam ging. Aan het einde van Eisenhowers regeringsperiode, 1960, waren er ongeveer 750 Amerikaanse militairen in Zuid-Vietnam. Hoewel het militairen waren, droegen zij burgerkleding, omdat de overeenkomst van Genève van 1954 "de invoer van troepenversterkingen en aanvullend militair personeel in Vietnam" verbood.

Gedurende de regeringsperiode van Kennedy werd de groei van het aantal Amerikanen, betrokken bij de strijd, aanzienlijk versneld. Tegen het einde van 1961 had de pas gekozen president de troepensterkte verviervoudigd: meer dan 3000 man. Dit aantal werd in 1962 nog eens verdrievoudigd, en in oktober 1963 waren er ongeveer 17.000 Amerikaanse "adviseurs" in Zuid-Vietnam. Velen van hen vergezelden hun Zuidvietnamese "leerlingen" bij gevechtsoverdrachten en ze hadden de toestemming "terug te schieten als er op hen geschoten werd". Achteraf beschouwd is het duidelijk dat in dit stadium Amerikanen deelnamen aan de gevechten: zij doodden en werden gedood. Maar dit werd verdoezeld door verzekeringen in het openbaar, dat "er geen verandering was gekomen in de manier van onze steunverlening, maar slechts een toename in de hoeveelheid" en dat Amerikaanse militairen in Zuid-Vietnam enkel een raadgevende en leidende functie hadden. Verder deden de minister van defensie Robert McNamara en generaal Maxwell Taylor op 2 oktober 1963 de geruststellende mededeling dat "het belangrijkste deel van de militaire taak van de Verenigde Staten tegen het einde van 1965 kan worden voltooid, hoewel een beperkt aantal opleidingspersoneel misschien nog noodzakelijk zal blijven". Dit werd gesteund door een verklaring dat 300 man Amerikaanse troepen Vietnam op 3 december zou verlaten, terwijl voor het einde van het jaar nog eens 1000 zouden vertrekken.

Ondanks deze verzekeringen nam de Amerikaanse inmenging nog steeds toe in getal, intensiteit, en openlijkheid. Maar tegen die tijd had de gewenning voet aan de grond gekregen. In november 1964, toen er meer dan 20.000 man Amerikaanse grondtroepen in Zuid-Vietnam waren en het totaal van de Amerikaanse verliezen dicht bij de 2000 lag, geloofde het Amerikaanse volk nog steeds dat ze stemden voor een president die ons buiten de oorlog had gehouden. Een verhaal in de Los Angeles Times, in april 1965, beschreef de voldoening van Amerikaanse piloten dat "de verpakking nu eindelijk van de luchtmacht is afgehaald". Voor die tijd moest elke Amerikaanse helikopterpiloot een Zuidvietnamees bij zich hebben "al was het maar een postbode", zodat, als de helikopter neerstortte of neergeschoten werd, men kon zeggen dat de Vietnamese postbode de piloot was en de Amerikaanse piloot enkel een adviseur. Al dit uiterlijk vertoon kon nu eindelijk opgegeven worden, zo ging het verslag in de Los Angeles Times met duidelijke voldoening verder.

Er waren 19 jaar van heel geleidelijke escalatie voor nodig om onze inmenging het punt te laten bereiken waarop "de strijd nu voornamelijk een Amerikaanse oorlog is", zoals Walter Lippman het uitdrukt. Maar men moet wel bedenken dat in de laatste twee jaar, sinds "de verpakking er af is" en alle uiterlijke vertoon voorgoed opzij gezet is, de escalatie zeer sterk is versneld. Omstreeks november 1965 waren er meer dan 150.000 Amerikaanse militairen in Zuid-Vietnam. In november 1966 waren er 360.000 Amerikaanse soldaten op Vietnamese bodem.

Men zou zich kunnen afvragen of de geleidelijke escalatie verliep volgens een opzettelijk beraamd plan, ontworpen door de regeringsleiders, als een subtiele en effectieve public relations methode, of dat de escalatie het toevallige resultaat was van historische factoren, die onze regering niet in de hand had. Aangezien zowel de geschiedenis als de menselijke motivatie nooit een kwestie van zwart-wit is, heeft deze vraag meer betekenis als zij zo wordt gesteld: werd de geleidelijke gewenning opzettelijk beraamd en in hoeverre vooraf be-

paald en in hoeverre was het zuiver toeval? Het is twijfelachtig of ook maar iemand, de leiders zelf inclusief, op deze vragen een categorisch antwoord zou kunnen geven. Echter: de geschiedenis toont duidelijk aan, dat de regering van de Verenigde Staten vanaf het allereerste begin vastbesloten was al het mogelijke in het werk te stellen om Ho Chi Minh en de Viet Minh te beletten de macht in Vietnam in handen te krijgen. Om een voorbeeld te geven: Chalmers W. Roberts, Hoofd van het Nationale Persbureau van de Washington Post en Times-Herald, meldde dat op 25 maart 1954 de Nationale Veiligheids Raad zich op het standpunt stelde dat de Verenigde Staten zich niet konden veroorloven Indochina aan de communisten te verliezen en dat, als het nodig mocht zijn, de Verenigde Staten zich in de oorlog zouden mengen. Dit besluit werd door president Eisenhower goedgekeurd. Op 16 april 1954 liet vice-president Nixon in het openbaar een proefballonnetje op in een redevoering voor de Amerikaanse Vereniging van Hoofdredacteuren, waarin hij zei:

"Als wij, om verdere communistische expansie in Azië en Indochina te vermijden, nu het risico moeten nemen onze jongens in te zetten, dan vind ik dat de president dit politiek impopulaire besluit dient te nemen."

Een paar dagen eerder (3 april 1954) hadden de minister van buitenlandse zaken John Foster Dulles en admiraal Arthur W. Radford, voorzitter van de gezamenlijke legerstafchefs, bij een geheime bijeenkomst van acht leiders van de Senaat en het Huis van Afgevaardigden, aangedrongen op de noodzaak van een gezamenlijke resolutie door het Congres om president Eisenhower het gebruik van lucht- en zeestrijdkrachten in Indochina toe te staan. Admiraal Radford wilde de Fransen in Dien Bien Phoe ontzetten door met honderden Amerikaanse vliegtuigen afkomstig van marinevliegdekschepen en de Philippijnen een aanval te doen op de Viet Minh strijdkrachten. Roberts schrijft:

"Sommigen van hen die de bijeenkomst bezocht hadden, gingen weg met het gevoel dat als ze die zaterdag hadden toegestemd in de resolutie, er vliegtuigen naar Dien Bien Phoe waren gesnelde zonder dat er was gewacht op een stemming in het Congres; zonder dat er vooraf een woord van was gezegd aan het Amerikaanse volk." (cursivering van mij; I. Z.)

In een volgende passage beschrijft Ziferstein hoe de pogingen van de Verenigde Staten om Engeland bij de oorlog te betrekken mislukten. Verder zou Bidault tijdens het beleg van Dien Bien Phoe een Amerikaans aanbod voor het gebruik van atoombommen hebben afgewezen. Als doelwitten zouden door Dulles zijn genoemd het aan Indochina grenzende deel van China en de Viet Minh-strijdkrachten bij Dien Bien Phoe.

Deze feiten steunen de conclusie dat de regering der Verenigde Staten zich op een veel overijlder manier in de oorlog in Indochina zou hebben gestort als het mogelijk was geweest. Maar zij kreeg met twee hindernissen te maken: onze bondgenoten, vooral Engeland en Frankrijk, weigerden medewerking; het proefballonnetje van Nixon had een lawine van afwijzende brieven en telegrammen aan de president ten gevolge, benevens vele afwijzende reacties in de pers. De tijd was niet rijp voor totale interventie. Het Amerikaanse volk zou een langer proces van gewenning moeten ondergaan voordat het bereid zou zijn tot totale interventie.

Het is natuurlijk heel waarschijnlijk dat de leiders zelf, nadat ze de weg van geleidelijke escalatie hadden ingeslagen, zelf het slachtoffer van gewenning werden. Het streven naar samenhang en eliminatie van waargenomen strijdigheden, zoals werd beschreven door Osgood, Festinger en anderen, is niet alleen van toepassing op gewone burgers maar ook op leiders. De leiders worden gedwongen rationalisaties te vinden, waarmee ze hun beslissingen voor zichzelf kunnen rechtvaardigen, en voor hun volgelingen. Ex-president Eisenhower gaf onlangs een voorbeeld van een zo'n methode, een methode om het doden van burgers in onderontwikkelde landen te rechtvaardigen. In een televisieredevoering op 18 september 1966 pleitte hij tegen "de vrees een (kern)wapen te gebruiken, dat de vrije wereld nodig zou kunnen hebben op een veraf gelegen plaats waar mensen of levens weinig waarde schijnen te hebben en zij hun eigen zin willen doorzetten".

Het is eveneens waarschijnlijk dat de oorspronkelijke plannenmakers van onze Zuidoostatische strategie in 1950-54 noch de duur noch de uitgebreidheid van de uiteindelijke inmening voorzagen. Zij onderschatten de vastbeslotenheid, het uithoudingsvermogen en de toewijding van de guerrillastrijders op grove wijze. De manier van optreden van de Viet Minh tegen de Fransen had degenen van ons die de beslissingen moeten nemen, moeten waarschuwen, maar hier kwam een andere factor in het spel, die nu nog steeds doorwerkt. De Ame-

rikaanse leiders voelden zich in hoge mate verheven boven zowel de Fransen als hun tegenstanders van de guerrilla. De leiders waren het slachtoffer van de bekrompen neiging te geloven, dat "één Amerikaan opweegt tegen tien buitenlanders" (vooral als die buitenlanders niet blank zijn).

Sindsdien heeft er veel gewenning plaatsgevonden. In juni 1954 toonde een Gallup-onderzoek aan dat 72% van het Amerikaanse volk tegen het sturen van Amerikaanse troepen naar Indochina was. In 1966 ging 60-70% akkoord met de politiek van de regering. Het gewenningsproces was in hoge mate succesvol geweest. Het bracht een volledige omzwaai in de Amerikaanse publieke opinie teweeg in 12 jaar tijds. De gewenning werd voortdurend versterkt door de manieren waarop de berichtgeving werd geregeld en de publieke opinie werd gemanipuleerd. De door de televisie uitgezonden persconferentie van de president, die op 28 juli 1965 gehouden werd, is een klassiek voorbeeld. Hij verschaft een instructieve case study van de psychologische voorbereiding en de manipulatie van het Amerikaanse publiek:

Een aantal weken voor de persconferentie hield de minister van defensie McNamara een sterk gedramatiseerde en uitgebreid gepubliceerde toer door Zuid-Vietnam, die was "gericht op het onderzoek van feiten". Officiële krantenberichten legden de nadruk op het gevaarlijke van deze missie. De Vietcong spaarde, zo werd er bericht, geen enkele moeite McNamara te "pakken te nemen". Bij één gelegenheid ontdekte men nog juist op tijd een mijn onder een brug die McNamara over moest. (Niemand vroeg zich af waarom zo'n gevaarlijke opdracht van tevoren zoveel publiciteit had gekregen. Was het niet veiliger geweest als McNamara incognito en zonder ophef Vietnam binnengeglijpt was?)

Na zijn terugkeer uit Vietnam naar Washington bleven minister McNamara en zijn onderzoekingsmissie het belangrijkste nieuws vormen. Verscheidene dagen achtereenvolgend meldten de voorpagina's dat de president geheime besprekingen voerde met McNamara en verscheidene hooggeplaatste adviseurs, in een dagenlang voortgezet, ultrageheim overleg. Het doel van deze conferenties was het vaststellen van het toekomstige verloop van de oorlog op basis van McNamara's bevindingen. Vreemd genoeg liet men aan het einde van de "geheime" zitting elke dag informatie "uitlekken" naar de nieuwsmedia, welke informatie erop wees dat de strijdkrachten van de Verenigde Staten in Vietnam zeer snel zouden worden uitgebreid, dat het aantal nieuw op te komen militairen sterk zou stijgen, dat de reserves zouden worden gemobiliseerd, en dat het Congres zou worden verzocht een aanvullend bedrag van 12 miljard dollar toe te kennen. Terwijl er voorbereidingen werden gemeld voor een presidentiële persconferentie steeg de spanning met de dag en nam de vrees van het publiek, dat de volledige staat van oorlog zou worden afgekondigd, toe.

Zo goed was het publiek voorbereid door alles wat naar de pers was "uitgelekt", dat men duidelijk opgelucht was toen de president op 28 juli vroeg om "slechts" 1,7 miljard dollar, "slechts" 35.000 nieuw op te roepen militairen en een toename in de troepensterkte van "slechts" 125.000 en, allergrootste concessie, geen reserves opriep. Echter, de Wall Street Journal van 4 augustus 1965 meldde dat "...de president één plan had aangekondigd voor publieke consumptie, maar achter de schermen met kracht werkte aan een veel grotere inmenging in de oorlog."

In verband met dit geheim gehouden programma, zo vervolgde de Wall Street Journal, verscheen minister van defensie McNamara voor een besloten zitting van de Senaatscommissie voor Leger, Vloot en Luchtstrijdkrachten om een veel en veel zwaarder inschakeling van strijdkrachten en gelden te projecteren. Op 20 januari 1966 meldde de Los Angeles Times dat de president "een beroep doet op het Congres om 12 miljard dollar meer te verschaffen teneinde toegenomen acties in Vietnam te dekken". (Precies het bedrag dat werd genoemd in de uitgelekte persberichten van juli 1965.) Op 12 februari 1966 verklaarde de president dat er een tijd zou kunnen komen dat hij de reserves zou moeten oproepen. Een aantal maanden later werd er een wet aangenomen die de president machtigde dit te doen. En natuurlijk steeg het aantal gevechtstroepen snel boven het aantal van 125.000, dat gepland was in de persconferentie van 28 juli.

Achteraf beschouwd is het duidelijk dat de op bekwame wijze geregisseerde en door de tv uitgezonden persconferentie van 28 juli 1965 een nieuwe fase inluidde, van onomwonden en onstuimige oorlogsescalatie: nu de "verpakking er af was gehaald". Maar een afwijzende publieke reactie op deze nieuwe ontwikkeling werd afgewend door de handige manipulatie van de berichtgeving. De formule is eenvoudig, maar doeltreffend: Eerste stap: men laat hoogst alarmerende geruchten over escalatie "uitlekken". Tweede stap: de president brengt op officiële en dramatische manier de onrustgevoelens tot bedaren door een veel gematigder toename van de escalatie aan te kondigen en doet deze aankondiging vergezeld gaan van verzekeringen

van de vreedzame bedoelingen van de regering. Derde stap: na de algemeen geslaakte zucht van verlichting wordt de escalatie waarvan oorspronkelijk in de geruchten sprake was toch geleidelijk uitgevoerd.

Deze methode psychologisch beurtelings vooruit en achteruit te gaan, heeft twee dingen tot gevolg: (1) Tegen de tijd dat het oorspronkelijk uitgelekte bedrag van, laat ons zeggen 12 miljard dollar, officieel door de president wordt aangekondigd in januari 1966, heeft de burger het aangename gevoel dat hij ermee bekend is, er vanaf weet. Hij heeft dat bedrag ooit ergens eerder gezien en gehoord - wat ook inderdaad klopt: in juli 1965. Het is ontgaan van zijn schokkende uitwerking. De burger is er aan gewend. (2) De opeenvolging van "uitgelekte feiten", de ontkenningen daarvan, en de ontkenningen van de ontkenningen, brengt het individu grondig in de war. Het maakt hem verbijsterd, hulpeloos, apathisch.

De gewenning wordt nog versterkt door wat eufemistisch "de regeling van het nieuws" wordt genoemd, maar wat sommige krantenmensen op een openhartiger manier hebben omschreven als het terughouden van informatie, of het verstrekken van onjuiste informatie door de regering. In februari 1965 verklaarde secretaris-generaal van de Verenigde Naties Oe Thant onomwonden dat het Amerikaanse volk niet de ware feiten over de oorlog in Vietnam onder ogen kreeg, vooral niet over de voorzichtige voelhoortjes van Hanoi ten aanzien van vrede. Australische correspondenten in Vietnam hebben Amerikaanse public relations mensen ervan beschuldigd de verliezen van doden en gewonden onjuist weer te geven, om ze voor het Amerikaanse publiek minder onverteerbaar te maken. Amerikaanse journalisten hebben geklaagd over misleidend nieuws en onjuiste informatie. In een voorpagina-artikel, getiteld "VS Opperbevel Niet Geheel Oprecht in Berichtgeving Vietnamese Gevechtsacties", schrijft Jack Foisie, Hoofd van het Bureau in Saigon voor de Washington Post en de Los Angeles Times: "Zelfs bij een minder belangrijke nederlaag, of een minder belangrijke vergissing, in vergelijking met de grote schaal van de oorlog, trachten de woordvoerders de tegenslag te vergoelijken en de feiten te verdraaien. Ze doen hun best het vuil onder het vloerkleed te vegen." Professor Thomas A. Bailey heeft het in de New York Times over president Johnsons "verdraaijerij, vervalsingen, en verkeerde voorstellingen van het nieuws".

Regeling van het nieuws is geen nieuw verschijnsel. Het is waarschijnlijk zo oud als de politiek zelf. Zoals professor Bailey het uitdrukt, "de regeling van het nieuws dateert wat betreft de Verenigde Staten uit George Washingtons presidentschap". Wat wel nieuw is, is het feit dat hoge regeringsautoriteiten het openlijk toegeven, en dat de grote meerderheid van het Amerikaanse volk het als een van de dingen des levens heeft geaccepteerd. William Touhy, correspondent van de Los Angeles Times in Saigon, schrijft:

"Sylvester (onderminister van defensie voor Publieke Aangelegenheden Arthur Sylvester) heeft gezegd dat hij een regeling van het nieuws door de regering steunt, ook als het inhoudt dat er ten tijde van crisis tegen de pers wordt gelogen. Tijdens een reis naar Vietnam verklaarde hij dat de pers de dienaar van de regering diende te zijn voorzover het de berichtgeving over de oorlog betrof." En Newsweek citeerde een verklaring van de officiële woordvoerder voor het Amerikaanse gezantschap in Saigon: "Mijn richtlijnen houden in, dat ons beleid is: minimale openhartigheid."

De openlijke verdediging door regeringsleiders van een politiek van "minimale openhartigheid" en liegen tegen het volk ondermijnt "het recht van op de hoogte te zijn". De beperkingen op zijn recht op de hoogte te zijn van de waarheid vangen op een handige wijze de wens

ADVERTENTIEFONDS

Wij ontvingen de volgende giften:

L.K.te A. f 3,50; J.O.te G. f 5,-; P.te A. f 20,-; J.M.B.te M. f 5,-; P.V.te E. f 5,-; H.J.M.te Z. f 5,-; F.I.te U. f 10,-; B.B.te A. f 50,-; O.R.te D. f 10,-; E.Ph.R.te W. f 2,50; R.P.M.te A. f 2,50; C.R.W.te S. f 5,-; W.G.te H. f 5,-; J.H.te A. f 10,-; F.P.J.te K. f 5,-.

Totaal zesde verantwoording f 143,50. Een ieder wordt hartelijk bedankt. Wij hebben weer vele proefnummers kunnen sturen. Onze volgende aktie zal weer advertenties zijn. In de eerste plaats denken wij aan kerkbladen.

Verdere giften zijn zoals u wel begrijpt van harte welkom. Ons gironummer is 1281198, onder vermelding van ADVERTENTIEFONDS.

tot regressie van de burger om onwetend te blijven, in hun mazen en vereenvoudigen verder zijn regressie naar de pre-adolescente fase waarin zekerheid wordt gezocht in de alwetendheid en de almacht van de machtsfiguren.

Conclusies

De methoden die door de regering worden aangewend om oppositie tegen de oorlog in Vietnam te verminderen moeten het vooral hebben van psychologische gewenning door geleidelijke (actieve en passieve) inmenging. Elk nieuw stapje in de escalatie wordt voorgesteld als een logisch, onvermijdelijk gevolg van een verwikkeling die werd veroorzaakt door een voorafgaand stapje. Het gevolg is berusting van de kant van het individu, zonder dat hij voelt dat zijn recht het ermee oneens te zijn wordt aangetast of onderdrukt.

De berusting, die het gevolg is van de psychologische gewenning aan de oorlog, zou de weg vrij kunnen maken voor een uiteindelijk accepteren van het gebruik van kernwapens, als een dergelijk gebruik zich zou voordoen als een "logische" volgende stap. Senator Richard B. Russell, voorzitter van de Senaatscommissie voor de Strijdkrachten, heeft gepleit voor het gebruik van kleine kernwapens in Vietnam, waarbij als dat noodzakelijk was grotere kernbommen zouden moeten worden gebruikt. Dit is het eerste teken van een soort nucleaire escalatie die lijkt op de geleidelijke escalatie zoals boven is beschreven.

De geleidelijke gewenning, de "regeling" van het nieuws en de berichtgeving, en de manipulatie van de publieke opinie veroorzaken een gevoel van verwarring onder het Amerikaanse volk. Ze ondermijnen het vertrouwen van de gewone Amerikaan in zijn eigen vermogen helder te denken en belangrijke kwesties aan te kunnen. Ze bevorderen een gevoel van hulpeloosheid en passiviteit. Dit alles is een veeg teken voor het democratische proces: een slecht-geïnformeerd en onjuist geïnformeerd volk zou wel eens niet in staat kunnen zijn op intelligente manier mee te werken aan een besluitvorming. Het is een slecht voorteken voor de vooruitzichten van het menselijk bestaan: een aan gewenning onderworpen volk zou wel eens niet in staat kunnen zijn de gang naar een derde, thermo-nucleaire, wereldoorlog tegen te houden. Het is een veeg teken voor de emotionele gezondheid van het Amerikaanse volk. En dit alles is een zaak van ernstige bezorgdheid voor geleerden, die gedragsuitingen bestuderen, als burgers en als specialisten.

DE OPVOLGING VAN MINISTER McNAMARA

De nieuwe minister van defensie is altijd voorstander geweest van bombardementen op Noord-Vietnam.

President Johnson heeft 19 januari de benoeming aangekondigd van Clark Clifford als opvol-

ger van Robert McNamara, die het Pentagon uiterlijk 1 maart zal verlaten om president van de Wereldbank te worden. Clifford, 61 jaar oud, is advocaat in Washington, overtuigd democraat, zeer toegewijd aan de huidige bewoner van het Witte Huis, Clifford werd geraadpleegd door de presidenten Truman en Kennedy.

Als commentaar op zijn benoeming heeft Clifford aan de journalisten verklaard "noch een vredesduif, noch een oorlogshavik" te zijn. Clifford heeft sedert 1961 zitting in de adviescommissie voor buitenlandse zaken. Hij heeft voor Johnson drie reizen naar Zuid-Vietnam gemaakt en in het najaar 1966 deelgenomen aan de Manillaconferentie als adviseur van de president. Hij heeft zich altijd een voorstander van de bombardementen op Noord-Vietnam verklaard. De New York Times schrijft in een redactioneel commentaar, de dag na de bekendmaking van de inzichten van Johnson en zijn nieuwe minister van defensie:

"De relaties tussen het Pentagon en het Witte Huis zullen waarschijnlijk beter worden dan ooit. Dit is geen troost voor diegenen - en dat zijn er velen - die gehoopt hadden een nieuwe strategie te zien ontstaan in de geest van de-escalatie en onderhandelingen over Vietnam." Men herinnert zich waarschijnlijk dat één van de redenen gegeven bij het vertrek van McNamara betrekking had op zijn oppositie tegen een politiek in Vietnam die hoe langer hoe meer zou berusten op de bombardementen op Noord-Vietnam.

(Le Monde, wekelijks 18-24 januari)

BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN

van 8 november 1967 tot 3 januari 1968

- 8 nov. - Dean Rusk verklaart voor de Senaatscommissie buitenlandse zaken dat hij in overweging zal nemen of hij in het openbaar voor de commissie verklaringen betreffende Vietnam zal afleggen.
- 9 nov. - In Engeland is, volgens een opiniepeiling, de oppositie tegen de steun van Wilsons regering aan de Amerikaanse Vietnampolitiek sinds juli gestegen van 45% tot 66%.
- 10 nov. - Generaal Norstad, oud-opperbevelhebber van de NATO, verklaart zich tegen een voortzetting van de oorlog.
- 11 nov. - Generaal Nguyen Van Thieu kondigt drie bestanden af, tweemaal 24 uur voor Kerst-
Nieuwjaar, en 48 uur voor het Tetbestand, het Vietnamese Nieuwjaar.

- 18 nov. - De Amerikanen veroveren heuvel 1338, de gevechten voort. Zestig senatoren dringen er bij Johnson op aan de oorlog voor de Veiligheids Raad te brengen. Bombardementen op een vliegveld bij Hanoi, 200 gedode en gewonde burgers. Het Bevrijdingsfront kondigt bestand af voor Kerstmis (3 dagen), Nieuwjaar (3 dagen), en Vietnamees Nieuwjaar (7 dagen).
- 19 nov. - Tijdens een persconferentie toont president Johnson zich vastberadener dan ooit en bekritiseert opnieuw de starre houding van Hanoi. Hij toont zich zeer optimistisch over de militaire successen in Vietnam.

- 20 nov. - De tweede zitting van het Vietnam Tribunaal is geopend in Roskilde.
- 21 nov. - 70 Amerikaanse parachutisten gedood en 80 gewond bij een insluiting (Dak To). Amerikaanse journalisten ontdekken een Vietcongekamp in Cambodja, vlakbij de grens met Vietnam, in de buurt van Dak To. Prins Sihanouk van Cambodja twijfelt aan het bestaan van een dergelijk kamp. Volgens de Amerikanen zijn er zeker 20 zulke kampen in het gebied waar de grenzen van Cambodja, Laos en Zuid-Vietnam samenkomen. Volgens AP nemen arbeiders op plantages in Cambodja's grensgebied, waarvan 29% uit Vietnamezen bestaat, soms deel aan Vietcong-acties. Zij voeren voorraden aan met vrachtauto's van de ondernemingen.
- 22 nov. - Saigon verklaart dat heuvel 875 in handen van de Amerikanen is. De strijd om Dak To loopt ten einde. Opnieuw gevechten in de IJzeren Driehoek ten noorden van Saigon. Westmoreland verwacht dat de Amerikanen zich geleidelijk zullen kunnen terugtrekken, en dat de oorlog aan Zuid-Vietnam kan worden overgedragen: zij zullen de Vietcong definitief moeten opruimen. Nog steeds zware gevechten bij heuvel 875. De laatste 20 dagen zijn bij Dak To 249 Amerikanen gesneuveld. Cambodja ontkent categorisch de aanwezigheid van Vietcongliden in Cambodja.
- 23 nov. - Het Bevrijdingsfront valt voor het eerst Amerikaanse stellingen op slechts 12 km van Saigon aan.
- 24 nov. - Het Vietnam Tribunaal ondervraagt Amerikaanse oud-Vietnam strijders.
- 25 nov. - Volgens Noordvietnamese opgaven zijn 2929 Amerikaanse vliegtuigen en helikopters verloren gegaan sinds het begin van de oorlog. Het Pentagon zal grote hoeveelheden materiaal leveren aan het Zuidvietnamese leger, dit met het oog op de grotere rol die het Zuidvietnamese leger moet gaan spelen.
- 27 nov. - 20.000 Personen demonstreren in Parijs tegen de oorlog in Vietnam. Tengevolge van de Amerikaanse beschuldigingen betreffende de hulp aan Noord-Vietnam en aan het Bevrijdingsfront, verklaart het staatshoofd van Cambodja, prins Sihanouk: "Wij moeten ons nu voorbereiden op een escalatie in de Amerikaanse bombardementen en op een eventuele bezetting van een gedeelte van ons land door Amerikaanse strijdkrachten."
- 28 nov. - Robert Kennedy verklaart voor Radio Luxemburg dat Amerika rechtstreeks met het Bevrijdingsfront moet gaan onderhandelen. Hanoi laat zich optimistisch uit over het verloop van de oorlog in de laatste maand.
- 29 nov. - Minister McNamara verlaat het Pentagon en aanvaardt het president-directeurschap van de Wereldbank. De reden is niet bekend. Oud-president Eisenhower dringt in een TV-interview aan op intensivering van de oorlog. Dit is de eerste keer dat hij over de oorlog een duidelijke uitspraak doet.
- 30 nov. - President Johnson verklaart dat het vertrek van McNamara geen verandering in de Vietnampolitiek teweeg zal brengen. Nieuwe gevechten vinden plaats in de buurt van Dak To.
- 1 dec. - De Amerikaanse ambassade te Saigon ontkent, ondanks hardnekkige geruchten, contacten te hebben gehad met het Bevrijdingsfront. De Amerikaanse Senaat heeft met algemene stemmen een resolutie aangenomen die er bij de regering op aan dringt het Vietnamese conflict voor de VN te brengen.
- 2 dec. - Sluiting van de tweede zitting van het Vietnam Tribunaal. Amerika wordt met algemene stemmen beschuldigd van genocide.
- 3 dec. - Amerikaanse verliezen zijn gestegen tot 15.058 doden, 94.469 gewonden en 914 vermisten.
- 4 dec. - In Noord-Vietnam gebruiken de Amerikanen een nieuw soort anti-personal wapen. Volgens Oe Thant heeft het Bevrijdingsfront tussen september en november gevraagd vertegenwoordigers naar de Algemene Vergadering van de VN te mogen sturen om hun standpunt uit te leggen. Goldberg en het State Department willen alleen een vertegenwoordiging toelaten als zij voor de Veiligheidsraad verschijnen, en zij weigeren zodoende het Bevrijdingsfront de toegang tot de VN.
- 5 dec. - Saigon is tegen een discussie tussen het Nationale Bevrijdingsfront en de Algemene Vergadering van de VN. In Amerika begint een protestweek tegen de militaire dienst voor Vietnam.
- 6 dec. - Het Nationale Bevrijdingsfront kondigt aan dat het binnenkort in Parijs een persbureau zal openen.
- 7 dec. - Voor het eerst bombardeert de Amerikaanse luchtmacht infiltratiewegen in Thailand. De commissie van buitenlandse zaken van Labour dringt er voor het eerst

- bij Wilson op aan zich openlijk te distanciëren van de Amerikaanse Vietnampolitiek.
- 8 dec. - Japan weigert om als intermediair te fungeren tussen Saigon en Hanoi. President Van Thieu had hiernaar gevraagd. Het Engelse Consulaat te Hanoi wordt getroffen tijdens Amerikaanse bombardementen. Het Pentagon ontkent bombardementen op Noordoost-Thailand. Washington heeft reeds meerdere malen dergelijke berichten ontkend (in sept. 66 en april 67) die achteraf toch juist bleken te zijn.
- 9 dec. - Hevige gevechten vinden plaats in de Mekong-Delta.
- 10 dec. - Het Bevrijdingsfront ontkent ooit contact gezocht te hebben met Oe Thant met de bedoeling een vertegenwoordiger naar de VN te zenden.
- 11 dec. - Moskou beschuldigt Amerika ervan een invasie in Cambodja en Laos voor te bereiden. De Amerikaanse regering zal een commissie instellen die iedere demonstrant tegen de oorlog in Vietnam gerechtelijk kan vervolgen, wanneer daarbij de recruiting gehinderd wordt.
- 12 dec. - Nieuwe gevechten breken uit in de gedemilitariseerde zone.
- 14 dec. - Met de langste luchtbrug uit de oorlogsgeschiedenis worden 10.000 van de 50.000 aan Westmoreland beloofde extra-soldaten naar Vietnam vervoerd. Hanoi verklaart dat de Verenigde Naties geen enkele bevoegdheid hebben met betrekking tot de oorlog in Vietnam. Het Bevrijdingsfront overhandigt door bemiddeling van Roemenië zijn politiek programma aan Oe Thant.
- 16 dec. - De bombardementen op Hanoi, die vanaf 20 november waren gestaakt, worden hervat. Generaal Ky vraagt het regeringsleger niet meer te plunderen tijdens militaire operaties.
- 18 dec. - De bombardementen op Hanoi nemen in hevigheid toe.
- 19 dec. - Volgens een nog geheim Amerikaans rapport zou de Zuidvietnamese regering sinds 1954 minder land verdeeld hebben onder de boeren dan de Vietcong. Van de 1.025.000 hectares die de regering in eigendom heeft, heeft zij slechts 330.000 hect. verdeeld onder 128.000 families. En van de bijna 275.000 hect. rijstvelden zou de regering slechts 120.000 hect. aan de boeren in bruikleen hebben gegeven om te bebouwen.
- 20 dec. - De Democratische Republiek China heeft het Nationale Bevrijdingsfront als de enig officiële Zuidvietnamese regering erkend. In Qui-Nhon zijn nieuwe Amerikaanse troepen aangekomen. Het nieuwe Zuidvietnamese parlement maakt ernstige bezwaren tegen de door de regering aangekondigde verlaging van de dienstplichtige leeftijd van 20 tot 18 jaar.
- 22 dec. - De door Johnson in een TV-uitzending geopperde mogelijkheid van een discussie tussen de Zuidvietnamese regering en het Front wordt in regeringskringen in Saigon fel bekritiseerd.
- 23 dec. - President Johnson brengt een bezoek aan Rome. Een militair tribunaal te Saigon veroordeelt Nguyen Van Man, ex-burgemeester van Da Nang, en kolonel Dang Quang Yeu, ex-militaire commandant van de provincie Quang Nam, tot tien jaar dwangarbeid. Hen is ten laste gelegd de aanstichters te zijn geweest van de boeddhistische "opstand" van juni 1966.
- 24 dec. - Het gesprek tussen Johnson en Paus Paulus VI is zeer onbevredigend verlopen.
- 26 dec. - Gedurende het kerstbestand van 24 uur hebben weinig schendingen plaatsgevonden. In een interview in de New York Times zegt generaal Eisenhower dat, wanneer Amerika zich terugtrekt uit Vietnam, alle omliggende landen, India inbegrepen, onder het communistische juk zullen komen.
- 27 dec. - Te Saigon eisen de Amerikaanse autoriteiten het recht van achtervolging van de Vietcong en de Noordvietnamese troepen tot over de grens van Cambodja.
- 28 dec. - Prins Sihanoek van Cambodja heeft verklaard dat, in het geval de Amerikanen het Cambodjaans grondgebied zouden schenden bij het vervolgen van Vietcong- en Noordvietnamese troepen, hij de hulp van China en Rusland zou inroepen.
- 29 dec. - John Steinbeck, zoon van de bekende schrijver, heeft op een persconferentie te Washington verklaard dat 75% van de Amerikaanse soldaten in Vietnam mariuana roken. Steinbeck heeft net een jaar in Vietnam gediend.
- 30 dec. - Washington bestudeert de verklaringen die het Cambodjaans staatshoofd, prins Sihanoek, in de Washington Post zou hebben gedaan. De prins verklaarde o.m. dat hij het Amerikaanse leger zou toestaan de Vietcong- en Noordvietnamese troepen te achtervolgen in de grensgebieden in Cambodja.

- 1 jan. - De Noordvietnamese minister van buitenlandse zaken heeft verklaard dat Hanoi bereid is met Amerika te praten als deze de bombardementen en andere gevechtshandelingen tegen Noord-Vietnam onvoorwaardelijk stopzet. In januari 1967 was het standpunt van Hanoi dat bij onvoorwaardelijke stopzetting er misschien onderhandelingen zouden kunnen plaatsvinden.
- 2 jan. - Eenheden van het Front hebben de basis Da Nang aangevallen. 21 Vliegtuigen werden verwoest.

DE BLADEN WAARUIT DOOR HET VIETNAM BULLETIN GECITEERD WORDT (III)

In onderstaande rubriek geven redakteuren, oudredakteuren en andere medewerkers hun persoonlijke mening over bladen waaruit regelmatig door het Vietnam Bulletin wordt geciteerd of die om andere redenen belangrijk zijn. Ditmaal een blad waaruit nog nooit in het VB werd overgenomen. Red. VB.

NEW YORK REVIEW OF BOOKS

De New York Review of Books is acht jaar geleden opgericht tijdens een langdurige krantenstaking in New York, waardoor de wekelijkse boekenbijlagen van de New York Times en van de New York Herald Tribune niet konden verschijnen. Het heeft zich in die tijd ontwikkeld tot wat ik het beste tijdschrift vind, dat er in de Angelsaksische wereld (het heeft veel Engelse medewerkers) verschijnt. De inhoud bestaat overwegend uit vrij lange en altijd voortreffelijke essays over of naar aanleiding van nieuwe boeken op het gebied van literatuur, politiek, sociale wetenschappen en humaniora. Maar de New York Review publiceert ook in vrijwel elk nummer een 'special feature' over actuele politieke kwesties, de laatste jaren dus veel over Vietnam. Wat het over Vietnam heeft gepubliceerd, behoort ook weer tot het beste wat daarover is verschenen. Ik noem Noam Chomsky's felle aanval op de 'liberale' intellectuelen, die zich voor het karretje van de Amerikaanse buitenlandse politiek hebben laten spannen (The Responsibility of Intellectuals, 23 februari 1967) en zijn recente artikel over de noodzaak van daadwerkelijk verzet tegen de Vietnampolitiek (Resistance, 7 december 1967); Mary McCarthy's bekende reportages over Vietnam, die op initiatief van de NYReview tot stand zijn gekomen; Theodore Draper's analyse van de manier waarop Amerika onderhandelingen onmogelijk heeft gemaakt (How not to Negotiate, 4 mei 1967); eerder Mario Rossi's onthullingen over Amerika's torpederen van U Thants bemiddelingspogingen (17 november 1966); Lee Lockwood's verslag van zijn bezoek aan Noord-Vietnam (3 augustus 1967); Franz Schurmann's stukken over het verband tussen de Chinese culturele revolutie en Vietnam (20 oktober 1966) en de vele essays van Gar Alperovitz over het ontstaan van de koude oorlog. Tot de vaste medewerkers behoren voorts I. F. Stone (o.a. essays over Fulbright en Luchtmacht stafchef Curtis LeMay), Paul Goodman, Andrew Kopkind en Conor Cruise O'Brien.

De New York Review verschijnt eens in de veertien dagen. Een abonnement (Subscriber Department, Po Box 79, Des Moines, Iowa 50301) kost \$ 10,50 per jaar, \$ 18,50 voor twee jaar, \$ 26,50 voor drie jaar. Het wordt in bulk per luchtpost naar Europa verstuurd, zodat het hier maar een paar dagen later dan in Amerika in de bus ligt. Losse nummers nog steeds niet te verkrijgen bij de Athenaeumboekhandels en niet te lezen op de Amerikaanse bibliotheek op het Museumplein te Amsterdam, wel te lezen in het Instituut voor Sociale Geschiedenis, UB in Leiden en op het Engels Seminarie te Amsterdam.

G. van Benthem van den Bergh

MEDEDELINGEN

Aktiegroep Vietnam organiseert VIETNAM EXPRESS naar Kamerdebatten Binnenhof, Den Haag (met gereserveerde coupé's) op dinsdagavond, 6 februari. Vertrek A'dam CS 18.24 uur (2e perron), Haarlem 18.39 uur, Leiden 18.58 uur. Aankomst Den Haag 19.09 uur. Demonstratieve optocht van station HS naar het Binnenhof. Verdere inlichtingen Y. Lanssen, tel. 020-737307.

Boeken voor Hanoi. De boekenactie die in het voorjaar 1967 werd gestart en ongeveer f 9000,- opbracht, wordt weer voortgezet daar er nog een schrijnend tekort aan moderne

westerse boeken in Noord-Vietnam bestaat. Er wordt een nieuw beroep gedaan op hen die reeds bijgedragen hebben en op velen die nog niet bereikt konden worden. Bijdragen te zenden via Amro-Bank Utrecht, postgiro 2900, rekening 'Boeken voor Hanoi'. Correspondentie-adres: M. Minnaert, Zuilenstraat 25 bis, Utrecht.

Fries Vietnam Comité werd op 20 januari jl. opgericht. Inlichtingen te verkrijgen bij M. Poldervaart, Weversbuurt 2, Katlijk, tel. 05130-6109.

Het Vietnam Bulletin neemt graag mededelingen op van alle Vietnamgroepen in het land. Mededelingen moeten tijdig schriftelijk bij de redactie - een week voor de verschijningsdatum - binnen zijn.

Laos en Cambodjanummer. Onze nieuwe abonnees maken we erop attent dat het Vietnam Bulletin twee Laos-nummers en één Cambodjanummer heeft uitgegeven. Belangstellenden kunnen deze nummers bestellen door overmaking van f 1,70 op postgiro 1281198 tnv Vietnam Bulletin, Amsterdam. Vermeldt 'Laos-Cambodja-nummers'.

Vietnam Bulletinfolder. Vietnamgroepen die propaganda voor het Vietnam Bulletin willen maken, sturen wij gaarne Vietnam B.-folders.

De Nederlandse pers en het Vietnam Tribunaal, is een uitgave van de afdeling krant van de Kritische Universiteit van de Universiteit van Amsterdam. Complete tekst van wat 10 landelijke dagbladen aan nieuws over het Vietnam Tribunaal hebben gebracht. Te verkrijgen bij de Athenaeum Boekhandels in Amsterdam of door overmaking van f 1,- op postgiro 1293696 tnv M. Bentz van den Berg, Amsterdam.

DRUKWERK

Frankering bij abonnement
Amsterdam

Afz: Vietnam Bulletin
p/a ASVA
Weesperstraat 51
Amsterdam

HOLLAND